Ч. 154 (13.699). Львів, четвер 14. червня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

АВСТРІЯ НА ВУЛЬКАНІ.

ВИБУХИ БОМБ. — НАГЛІ СУДИ УРЯДУЮТЬ.

ВІДЕНЬ, 12. 6. ПАТ. Вчора рано вибухла бомба в поштовому уряді у Відні при Гімназіюмштрассе та заподіяла великі шкоди. Домівка зовсім знищена. Атентатчики заїхали перед поштовий уряд самоходом. На стації Штайнгавз біля Семерінґ зірвано залізничі рейки. Біля Гайбурґ зірвано електричні проводи електричної залізниці. Бомба вибухла теж на залізничім шляху біля Амштеттен. Крім того в директора паперової фабрики найдено бомбу, які вживають ґітлерівці. У Відні арештовано націонал-соціяліста, який стане перед наглим судом. У Вельс арештовано 12 молодих людей, які стріляли до військової стежі і поранили двох вояків.

Перед наглим судом станув націонал-соціяліст Кеберль, який кинув бомбу на дім бурмістра у Відні. Кеберль признався, що за виконання атентату одержав 15 шилінґів. Суд засудив нелітного Кеберля на 5 і пів року вязниці. Другого атентатчика, який кинув бомбу на електрівню у Відні судитиме звичайний суд.

У Кремс, в Долішній Австрії, міністер справедливости Шушніґ заявив, що більша кількість атентатчиків виконує атентати не з ідейних спонук, але за гроші. Тому уряд скоро дасть собі раду з ворогами держави.

Хоча уряд заборонив урядовцям і емеритам належати до націонал-соціялістичної партії, проте багато урядовців не послухало наказу. Тому уряд припинив покищо платню 68-ом урядовцям і емеритам. Крім того в Стирії видалить з державної служби 150 урядовців.

Віденське кореспонденційне бюро повідомляє, що терористичні акти в Австрії виконали не соціялісти і комуністи, — як того хоче німецька преса — тільки націонал-соціялісти після заздалегідь уложеного пляну

Нові тертя на розбройній конференції.

ЖЕНЕВА, 12. 6. ПАТ. Розбройна конференція вибрала три комітети, які мають опрацювати тези компромісової резолюції. Головою комітету безпеки вибрано грецького правника Політіса, а в його склад увійдуть представники всіх европейських держав. Делеґати Італії та Мадярщини заявили, що до комітету увійдуть тільки як обсерватори. Британська делеґація заявила, що британський уряд не приступить до ніякої умови про безпеку.

Поділ впливів між Італією та Німеччиною

БЕРЛІН, 12. 6. ПАТ. Італійські політичні кола переконані, що головною темою нарад Муссоліні з канцлером Ґітлером буде австрійська проблема.

Кружляють теж поголоски, що Німеччина зобовяжеться признати незалежність Австрії. Італія піддержала би теперішні зброєння Німеччини під умовиною, що німецький уряд прийме конкретні зобовязання в австрійській справі згідно з вимогами італійської політики. Тоді Італія посередничала би в угоді між Францією та Німеччиною

ГОРЯЧКОВІ ЗБРОЄННЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

ЛЬОНДОН, 12. 6. ПАТ. „Дейлі Телеґраф" друкує сенсаційну телеґраму свого кореспондента, який переїхав Сибір на Далекий Схід і простудив збройні сили більшовиків на манджурськім кордоні. Кореспондент повідомляє, що збройні сили більшовиків на Далекому Сході дуже великі і підготування СССР до війни дуже основне. Кореспондент запевняє, що більшовики стягнули на кордоні 300 тисяч війська і 4 тисячі літаків. Кореспондент запевняє, що незважаючи на підготовку до війни, пасажирський рух відбувається без перешкод і більшовики влекшують переїзд на Далекий Схід

Схопили японського консуля.

НАНКІН, 12. 6. ПАТ. Приплили два воєнні японські кораблі на розшуки за пропавшим японським консулем у Нанкіні Курамото, якого схопили китайські терористи. Китайський уряд призначив 10 тисяч долярів нагороди за вістку про консуля.

Кріваві заворушення в Еспанії.

ПАРИЖ, 12. 6. ПАТ. Зі Севілі повідомляють, що в місті Віля Вубе дійшло до кривавих сутичок. Страйкуючі робітники важко поранили міського радного та побили президента міста. Робітники уладили наступ до міського ратуша. Поліція розігнала страйкуючих. Багато осіб важко ранених. У місті Бубля дійшло теж до стрілянини між поліцією і страйкуючими робітниками. Один робітник убитий, а другий важко ранений. В Ельрубіо страйкуючі робітники підпалили цілі лани ячменю. Влада перевела численні ревізії та арештування. Викрила великі склади зброї і вибухових матеріялів.

Кріваві сутички на Мадярщині.

БУДАПЕШТ, 12. 6. ПАТ. У Кест комітату Пешт дійшло до кривавих сутичок між членами партії народньої єдности і народніми соціялістами, які мають свій осідок саме у Кест. Народні соціялісти напали на членів партії народньої єдности, кидаючи прапор в болото. Побили жандарма. Сім осіб важко ранених. Щойно інтервенція більшої кількости жандармів перервала бійку між ворожими партіями.

Культ поляглих.

(На марґінесі останніх Зелених Свят у Львові.)

ЗНАЧІННЯ КУЛЬТУ ПОЛЯГЛИХ.

Культ наших Поляглих Героїв є частиною нашої державно-історичної традиції. Він звязує українську минувшину з теперішністю і майбутністю, скріпляє пієтизм теперішніх і грядучих поколінь до наших великих предків і їх державно-творчих діл, будить національну свідомість і чинну любов України. Культ Поляглих змагає до того, щоби Герої-Борці „за долю волю вітчини" — жили дальше в наших серцях, щоби творили дороговказ для нас і грядучих поколінь.

Культ Поляглих є культом загально-признаним у світі. Німецькі старшини в часі побуту в Парижі складають вінок на могилі французького „Незнаного Жовніра" і навідворот. Польська прогулька до Німеччини віддає пошану німецькому „Незнаному Жовнірові" і те саме роблять німецькі журналісти в часі побуту в Варшаві.

КУЛЬТ ПОЛЯГЛИХ У НАС.

Культ Поляглих у нас стає щораз більше всенароднім культом. Міста, містечка й села змірюють до того, щоби зберегти память Поляглих. Вони вшановують память Поляглих мистецькими памятниками на могилі, чи скромним хрестом, стрілецькою могилою-курганом, чи лише пропамятною таблицею з прізвищами Поляглих. У день Зелених Свят, чи річницю бою (прим. на Маківці) святкуємо рік-річно Свято Поляглих, віддаємо їм всенародній поклін. Ми мусимо вимагати від влади, щоби вона ставилася уважливо до нашого культу Поляглих і не робила йому непотрібних і непередбачених законом перешкод, чи це може бо бу

дову памятника, чи про святочні походи і богослуження. З другої сторони ми мусимо змагати до того, щоби святочні обходи в честь Поляглих відбувалися у зразковому порядку, в спокою і скупченні духа, щоби не перемінювалися у вуличні демонстрації.

ПРОФАНАЦІЯ КУЛЬТУ ПОЛЯГЛИХ.

Від якогось часу водиться у нас таке, що святочні обходи в честь Поляглих перемінюються в неповажні і часто криваві демонстрації. В часі панахид або безпосередньо потім розкидується в нас часто-густо нелегальні летючки ОУН, а частина учасників робить ріжні невідповідальні вигуки. Влада старається цьому перешкодити. А вислід: крик, дика втеча, метушня, знищення квітів на могилах, ушкодження могил, побої, арешти. Всенародне свято переміняється часто-густо у крикливу, неповажну демонстрацію.

На нашу думку така поведінка всяких одиниць в часі свята є профанацією культу Поляглих. Саме в нашому, а нічийому іншому інтересі лежить, щоби свято поляглих відбувалося в якнайбільшому спокою і повазі, щоби не приходило на ньому до змальованих у горі інцидентів і подій. Могили Поляглих є найменше пригожим місцем з усіх можливих для неповажних демонстрацій. Хто поступає інакше, той свідомо, чи несвідомо, в добрій чи в злій вірі поповнює святотацтво і робить неможливим виконування культу. В світі завівся такий звичай, що тіням Поляглих віддається поклін кілька-хвилевою, обовязковою, скупченою мовчанкою, бо могила, це місце, де повинен царювати вічний спокій.

КУЛЬТ ПОЛЯГЛИХ ПІДУПАДАЄ І ЗВОДИТЬСЯ.

Представлена згорі профанація культу Поляглих веде до упадку самого культу. Влада щораз частіше заборонює святочні походи й обходи, виправдуючи себе тим, що робить це в інтересі публичного ладу і спокою, а з нашої сторони щораз вужчі кола громадянства беруть участь у святі Поляглих.

Маймо відвагу заглянути правді в вічі. Поглянымо наприклад, як зводиться культ Поляглих у Львові. Давнішими літами в походах на могили в часі Зелених Свят брали участь десятитисячні маси українського населення, а відправляли богослуження Князі Церкви. Потім по інцидентах на цвинтарях і в часі походів зменшується кількість учасників, а богослуження прибирають щораз менше святочний характер. Чому? Просто люди не хочуть брати участи в демонстраційних виступах на невідповіднему місці і не хочуть наражувати себе і своєї дітвори на зневаги, побої чи панічну втечу; вкінці не хочуть бути свідками профанації могил.

Коротко кажучи, культ Поляглих підупадає і тратить на повазі. Найприкріше є те, що ми самі є спричинниками того, бо даємо змогу владі вмішуватися в наші національні свята.

Культ Поляглих мусить бути випливом наших найніжніших і найглибших почувань. Він вимагає безоглядної поваги і святочного настрою. Ми мусимо привернути культові Поляглих належну йому повагу і пошану, а тоді лише буде він справдішним відданням пошани і подяки Тим, що лягли головами за кращу долю своєї Батьківщини, тоді, стане він знову культом загальним і всенароднім.

Володимир Целевич.

Турецька політика.

Дещо про ревізію льозанського договору в справі Дарданелів.

В нас мало звертають уваги на те, що діється тепер у Туреччині, а ще менше на те, як Туреччина почуває себе у теперішніх міжнародних взаєминах. На внутрішньому відтинку політики Туреччина далі себе консолідує та европеїзує. На відтинку закордонної політики проявляє останніми часами велику активність.

Загально відомо, що Туреччина, не зважаючи на свій устрій і на велику ворожість до комунізму, наладнала дуже добрі, можна сказати навіть дружні, взаємини зі СССР. Не так давно був у Туреччині червоний ґенераліссімус Ворошилов, а в Москві були турецькі державні достойники. Тепер у Женеві йде Туреччина рука в руку з більшовиками.

Турецький міністер закордонних справ Тевфік Руждi бей (лікар по фаху) довів до відомого балканського пакту неаґресії. Складав дипльоматичні візити в Білгороді, в Атенах (свого часу і в Москві), а тепер виявляє неабияку ініціятиву в Женеві. Для нас особливо цікава рухливість турецького міністра на женевському терені. Чим вона там проявляється? — Отже мін. Тевфік Руждi намагається за всяку ціну скасувати деякі дуже прикрі для Туреччини постанови льозанського договору про демілітаризацію проливів. Згідно з постановами цього договору Туреччина не може утримувати ні на европейському ні на азійському побережі Босфору, ні Моря Мармара, ні Дарданелів ніяких фортифікацій, а так само ніяких більших військових залог. Туреччина хоче позбутись тих прикрих для неї приписів договору і бажає проливи уфортифікувати, тобто стати паном Чорного Моря разом зі Совітами. Совіти Туреччину в цьому підтримують, бо це в їхньому інтересі. На випадок війни совітська союзниця Туреччина не допустилаб ворожої фльоти на Чорне Море.

Самозрозуміле, що в Женеві ця ініціятива турецького міністра стрінула поважні перепони на шляху до своєї реалізації. Передовсім енергійно протиставилася цій ініціятиві Англія. Так само неприхильно потрактувала справу Італія, дарма, що вона підтримує дуже поправні звязки з Туреччиною. Кривим оком дивиться на цю ініціятиву турецького міністра і Франція, дарма, що вона дуже дружить тепер зі Совітами. Франція противиться цьому із засадничих причин. Вона стоїть непохитно на протиревізіоністичному становищі. Щож до балканських держав, то вони таки собі не бажають такого скріплення Туреччини. Цеж не може бути ні в інтересі Румунії ні в інтересі Болгарії, які через Чорне Море комунікуються з широким світом, щоби Туреччина стала паном проливів і на випадок якихнебудь комбінацій замкнула їм шлях до широкого світа. Так само нерадо та здержано трактує цю справу і Югославія. Одинока Греція не малаб до такої ревізії льозанського договору ніяких застережень, але цього замало для перемоги турецької ініціятиви на женевському терені.

Таким чином бажання Туреччини, щоби стати паном над проливами під теперішню пору нереальні. Можна сміло сказати, що не тільки в найближчій, але і в дальшій будуччині ця справа для Туреччини буде безнадійною. Для нас таке положення на Чорному Морі і в проливах, яке є тепер, найкраще. Бо ми ніколи не були і не будемо прихильниками того, щоби до українських берегів Чорного Моря був замкнений доступ для всіх, крім Туреччини, яка є тепер союзницею Совітів. Невтралізація і демілітаризація проливів лежать тепер в інтересах української національної рації. І тому інформації про ці справи для нашого громадянства цікаві і потрібні.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 14. ЧЕРВНЯ 1934.

о. Д-Р КОСТЕЛЬНИК. 2)

Мойсей Вернигора —

український Валаам.

В дійсности концепція Т. Коструби вповні безпідставна: вона не має буквально ні одного аргументу за собою. Історичні дані, коли їх обмірковувати з усіх боків, понад усякий сумнів свідчать, що **Мойсей Вернигора є історичною особою та що він мусів бути великим віщуном.**

1) Всі історичні вістки про Вернигору годяться в основних рисах: **хто він був, де жив, коли;** навіть загально годяться в тому, що він передсказав.

2) Польські реляції покликуються на те, що в українському народі Київщини, Волині й Поділля з покоління на покоління переховується традиція про Мойсея Вернигору, як великого віщуна. Це з свого боку стверджує й Котляревський, хоч він жив на Лівобережжі. Його натяк понад усякий сумнів ясно свідчить, що Мусій Вернигора в другій половині XVIII. віку мусів мати славу в українському народі також на Лівобережжі — і то саме славу великого віщуна чи ворожбита. Нарід уважає віщунів або за святих, або за таких, що мють зносини з чортом. А що Котляревський написав „Енеїду“ в сатирично-гумористичному дусі, то ясно, чому він Вернигові казав „бувати“ в пеклі.

3) **Ex nihilo nihil!** Не можна теж уявити собі, щоб і в українському народі і в польській шляхті на Україні так сильно поширилася традиція про Вернигору-віщуна, якби така особа взагалі не істнувала і якби не прославилася якимись важними „пророцтвами“, що вже тоді почасти сповнилися.

4) Думка Т. Коструби, що нібн передсказання Вернигори **expost** видумала польська шляхта щойно по 1815 р., не видержує найменшої критики. Ґощинський уже 1820 р. писав поему про Вернигору, Чайковський 1838 р. видав свій роман про Вернигору. **Ці автори самі не видумали** „пророцтв“ Вернигори, але **вірили** в них; а повірити в них могли тільки так, що приняли їх від старшої ґенерації. Невжеж 5 або 15—18 років вистарчає на те, щоб якась леґенда витворилася й принялася як „віра“ в широких верствах народу? Абсурд! Передсказання Вернигори рішучо мусіли бути старші не тільки від часів Наполеона, але й від розборів Польщі. І як ми вже сказали, вони мусіли почасти вже сповнитися, бо інакше годі було би пояснити той факт, що польська шляхта на Україні переховувала спис тих „пророцтв“.

5) Кс. Е. Ізопольський 1843 р. писав, що бачив списки передсказань Вернигори у Я. Фелікса Дрончевського в Дубровці, в Антона Вислоцького в Жорнищах і багатьох інших[1]). Рукописні такі списки переховуються в музеї в Рапперсвіль та в музеї Чапських у Кракові. А в 1932 р. професор львівського університету д-р Йосиф Семірадзький оголосив у краківському часописі „Ілюстровани Курер Цодзенни“ (ч. 264 з 23. IX.) аналоґічний новововідкритий список під заг. **Пророцтва Вернигори** — автентична реляція самовидця“[2]). Ці всі списки й самі покликуються на одно джерело, на корсунського старосту Суходольського, якому Вернигора мав подиктувати свої передсказання і всі вони своїм змістом вказують на одно спільне джерело, бо в основних річах годяться.

Навіть те, що польські письменники записали як народню українську традицію, є ресонансом того самого спільного джерела. Слова, які тут находяться: „приказавши мовчанку в багатьох речах“, зовсім виразно вказують на останнє передсказання Вернигори в тих списках, де він каже, що йому про дальшу майбутність не вільно говорити.

Отже виходить, що Вернигора є історичною особою, що він був славним віщуном та що на просьбу корсунського старости Суходольського передсказав йому майбутність Польщі ще перед її розбором. Це все ближче пізнаємо, коли обговорюватимемо реляцію, опублікованy проф. Семірадзьким. Тоді також переконаємося, що **Вернигора не був ніякою політичною особою, тільки великим ясновидцем** — як біблійний Валаам. І власне, щоб ми могли зрозуміти правдивість його ясновидючости та її незвичайно високий ступінь, мусимо вперед познайомитися з біблійним Валаамом.

(Далі буде.)

[1]) Цит. Т. Коструба, також стор. 42—43.

[2]) Т. Коструба не взяв на увагу цього списку, бо він появився, коли його розвідка вже була видрукована.

Відслонення нагробника Михайла Вербицького.

Кілька думок перед новим народнім святом.

В найближчу неділю 17. ц. м. відбудеться святочне **відслонення надгробника Михайла Вербицького у Млинах коло Яворова.** З нагоди оцього незвичайного, а вже на наші місцевочасові обставини справді дуже рідкого свята припадає мені милий обовязок пригадати нашому українському громадянству кількома словами заслуги незабутнього Покійника на ниві нашої вбогої музичної культури.

Всюди по світі, де лиш беться українське серце, гомонить торжественна пісня **„Ще не вмерла Україна“**, що стала небавком по своїй появі на світ Божий нашим національним гимном. Та пісня сталила серця перших сівачів другого галицького відродження, вона загрівала нашу молодь у боротьбі за рідну просвіту на склоні минулого й нашого століття, вона була боевою фанфарою наших борців у визвольній війні — пїж вони занесли на найдальший, найглухіший схід України, де народ досіль серед безпросвітної московської темряви звик був чути мабуть тільки ту одну патріотичну пісню... „Боже царя храні!“ Коротко — вона була місіонаркою всеукраїнства та обєдинителькою всіх просторів, де лише живе український нарід!

Та чи так багато можу начислити таких, які знають, що композитором цього нашого національного гимну є саме Михайло Вербицький, „егоже память світло почитаем“? Ану, може кому треба вдаритися в груди?

А кожного року, з першими березневими проміннями весни як на всіх українських землях гомонять пісні в честь безсмертного Кобзаря-Пророка і в цих піснях срібнодзвонний прім веде наша жвава, многонадійна шкільна молодь — на першому місці гомонить могутній **„Заповіт“** і саме найчастіше в музичному оформленню Вербицького. Бо — як часто вчуєш у нас — те оформлення саме найдоступніше для ширшого загалу і в додатку воно акрилося достойною сивиною великої бувальщини!

Але чи взагалі багато зпоміж нас усвідомлює собі справжню величину музичних заслуг оцього композитора, що чейже таки колись між нами жив і творив — оцього новітнього Амфіона, що звуками своєї чародійної ліри здвигнув каміння на тебанські мури нашого народнього Відродження!

Ще з хорів наших церков гомонять на хвалу Божу його **безсмертні богослужебні пісні** — всі від старця до дитини напамять знаємо його оба мінорні „Отченаші“, останню „Херувимську“, простеньке потрійне „Господи помилуй“. А коли прийде сумна конечність, попрощати кого з нас на дорогу Вічности — тоді над домовиною шумом плачучих беріз ридає безсмертня пісня **„Тихий вітер“**, також твір нашого старого Співця Галицької Землі!

А на устах наших сідоглавих дідусів та бабусь, з якого-то покоління вже лише ледви-хто лишився в живих, бреніли невпинно мрійливі мельодії з **„Підгірян“**, **„Сільських плениптентів“**, **„Панщини“**, чи ще з котрої з численних його співогор. А хто з них співав у хорі, знає й тужливу пісню про тройзіль, дівчину та високу могилу, і бадьору пісню про жовніра, що з вірою у Божу всемогучість іде в розгар бою, та ще може й пісню про місяць ясний, про мотильку й цвітку...

Гей, гей, гарна була ти, наша минувшино! Та є, на жаль, невдячні внуки, що про тебе знати не хочуть, ще й тебе нераз паплюжать, мов щось негідне їхньої надутої вчености! Нехай вони ждуть, аж сповниться на них жахливе пророцтво Кобзаря про „живих, мертвих і ненароджених“ — що „премудрих немудрі одурять!“ Облетить з них увесь бібуляний хлам високовчених слів — лишиться нага, жахливо нага... порожнеча! А кругом — сором і більш нічого!

*

Сподіюся, що це свято у Млинах розпічне нову добу в наших відносинах до спадщини Творця „Заповіту“ й „Підгірян“. Зпоміж численних запорошених та полинялих рукописів неодно досіль забуте, а може навіть і тодішнім поколінням незнане, та проте цінне — встане наново, заблисне у своїй питомій красі, а при сприятливіших умовинах — дай Боже нам їх якнайскорше діждатись! — може навіть зложиться повне видання усіх творів Вербицького. А за цим повинна піти й інша наша старогалицька музика. Таким робом хоча в одній ділянці життя змилиб ми зі себе нашу історичну клятву того вічного починання й недокінчування, а опісля розпочинання наново!

Д-р Борис Кудрик.

Ґородно і його викопалини.

(Докінчення.)

В тій самій висоті, лиш трохи на боці, відкопали мури колишньої церкви з XIII. віку. Мури з плоскої сильної цегли. Тут відкопали фундаменти абсиди. В середині абсиди стоїть невеличкий мур. Здається, там був колись вівтар. При одній стіні абсиди є заглиблення, видовбане в камені; — мабуть призначене було на свячену воду. Коло церкви багато людських кістяків та черепи зі стрілами в середині. Це давнє погребище.

Під мурами церкви, але на 1 м. глибше відкопали ґрубі мури ще старшої церкви, бо з XI. віку. В мурах великі бльоки каміння вигладженого зверху, та вмуровані дзбанки як акустичні голосники. Видно ця церква була колись сильною обороною. Обі церкви муровані у візантійському стилю. Здається, були обі криті бронзовою і оловяною бляхою, бо між звалищами тих церков найшли скручені куски бронзової і оловяної бляхи. Тут знайшли багато камінних куль ріжної величини, камінні сокирки, стріли, а також ножі, остроги, браслети тощо.

Недалеко викопалища, на невеличкім узгірі „Коложа“, стоїть по другім березі Городичанки старенька „повасиліянська“ церква з XI.—XII. віку. На церкві невеличка баня, а на ній трираменний, залізний хрест. На мурах видніють малі, добре збережені трираменні хрестики, уложені з поодиноких ріжнобарвних, керамічних плиток, вмурованих у стіни церкви. Горою, в стінах є голосники, а долиною отвори до обстрілу ворогів.

Перед 77 літами, коли розбурхані води Немна забрали клаптик берега Коложі, тоді завалилася одна стіна церкви. Російський уряд підмурував беріг, щоби Немен не розбивав узгіря і поставив таку саму деревляну стіну на місці мурованої.

Ця церква — хоч у добрім стані — нині вже тільки звичайна собі „свято-тиня обжованку всходяго“. Але нарід от-що каже:

У Городні жили колись в XI. віці два брати Борис і Хліб. На замчищі побудували вони сильну оборонну церкву, а якої викопали тепер спідні звалища. Коли їх батько, князь Володимир Великий відвідав раз своїх синів, просив, щоби вони вибудували тут таку саму церкву, яку він поставив у Київі. По цьому замчищі і по Коложі ходив колись Володимир Великий та складав ріжні пляни. Він думав поставити тут другу оборонну церкву, щоби сильно закріпити границі своєї держави, та ще сильніше вірою обєднати свій нарід. Сини сповнили волю батька, та на Коложі поставили таку саму, величаву церкву, яку їх батько здвигнув у Київі. Це була колись дуже сильна оборона проти всяких ворогів, бо всіх і все перебула.

Церква на Коложі і звалища другої церкви на замчищі, це одинокі тут свідки нашої колись славної бувальщини. Наїздники зопсували зі сцени історії, хіба лиш деякі з них час від часу верталися на сцену відограти нову дію останнього свого акту. Минулися давні вороги, змінились кордони, а ці церкви все стоять і стоять на сторожі границь княжої доби і прадідної віри.

Все проминає — лиш віра і нація — коли зіллються в одну цілість, переходять цілу історію.

Довкола церкви старий, мурований цвинтар. Часто знаходять тут римські монети, а навіть камінні стріли, хрестики та якісь фіґурки, може ще передісторичні.

Тепер іде за цю церкву процес, бо римо-кат. єпископство жадає від православної дієцезії звороту церкви.

Відкопані звалища і мури церков це лиш перша картина історії, — а решта — хто знає, чи не важніша частина минувшини прагребана чекає в землі.

Роботи йдуть дальше.

Коли ці викопалища оглядали вже чужі учені з Льондону, Берліна, Риґи, Парижа, то тим більше мусять до Ґродна заглянути і українські вчені, історики й археольоґи.

У цій справі мусять вони сказати своє рішаюче слово, бо тут у першій мірі виступає культура княжої доби.

—o—

Настрої червоної армії.

Данціґська газета „Нає Нахріхтен“ надрукувала великий допис з Москви про настрої червоної армії. В кінці 1933 року в Москві відбулася таємна нарада Центрального Комітету Комуністичної Партії з політичними керманичами червоної армії. Головною справою цих нарад було вияснення червоноармейських настроїв.

СТАН АРМІЇ НА УКРАЇНІ.

Особливо докладно обговорювалися справи, звязані з ненадійним станом окремих військових частин.

Доповідачі з України заявили, що не менше восьми дивізій є ненадійними, чотири — під знаком запитання і лише пять дивізій, так звані „окупаційні сили“, укомплектовані з росіян, признані надійними.

НЕЛІПШЕ Й НА КАВКАЗІ.

На Кавказі справи стоять не ліпше. Там признали надійними лише три стрілецькі дивізії та одну кінну бриґаду. Ненадійними признали три дивізії й одну під знаком запитання.

ТАК САМО Й У БІЛОРУСІ.

У Білорусі стан такий самий: дві дивізії непартійні, дві лише наполовину надійні і лише можна покластися на дві дивізії зі складом великоросійським.

ЩЕ ГІРШЕ В СЕРЕДНІЙ АЗІЇ.

Найгірше для московської влади стоять справи в Середній Азії. Територіяльне військо там не тільки непевне, але виразно пересякнуте сепаратизмом.

У цих областях большевики до цього часу не мали змоги організувати клюби червоноармійців. Безбожницький рух тут не має найменшої сили. Музулманські панотці в Середній Азії зберігають великий вплив як на цивільне населення, так і на вояків.

ЧЕРВОНА КАВАЛЕРІЯ В МОНГОЛІЇ.

Надзвичайно характерні події розповів очевидець з Далекого Сходу. Події мали місце в Бурято-монгольській республиці.

Коли бурятська червона кіннота почула, що японці увійшли вже в провінцію Джеголь, вона раптово в один день щезла без жадного сліду. Залишилися лише військові урядовці та канцеляристи, які продовжували вимагати з Москви харчування і гроші для удержання війська. Колиж зявилася контрольна комісія, то вона не знайшла ніякої кінноти. В штабі їй зясували, що кінноту вислали як карну експедицію. Комісія протягом кількох днів розшукувала кінноту при допомозі аеропланів, але ніде ніякої живої душі не знайшла. Протягом семи місяців так і не пощастило зясувати — куди ж зникла ця кіннота?

АЛЕ Й ПЕВНЕ ВІЙСЬКО ЧІПАТИ НЕ СЛІД.

Тимчасом і ті військові частини, які вважаються певними, не можна рушати з місця й виводити з тих районів, де вони зараз розташовані, бо як тільки ці частини будуть виведені, там негайнож вибухне повстання і радянська влада буде ліквідована.

КРЕМЛЬ БОЇТЬСЯ ВІЙНИ.

Закінчуючи свій допис, кореспондент каже, що непевні частини не дістають правдивої зброї. Мобілізація цього війська — є величезною небезпекою для червоної армії.

Кремль це дуже добре знає, з тому уникає війни.

(УКРАЇНТАҐ).

Методи большевицької боротьби в Америці.

Ню Йорк, 1. червня 1934.

Останніми часами звернули на себе увагу три події на робітничому фронті в Америці: Завзята боротьба між міліцією й страйкуючими шоферами в Толідо, в стейті Огайо, напад безробітної товпи на поліцію в Ню Йорку з часі роздавання безплатних допомог з міського бюра і напад страйкуючих докових робітників на поліцію в Сан Френсиско з результатом, що поліція виповіла товпі боротьбу на воєнний лад.

У Ню Йорку, крім напастей на поліцію, повторилися напасти на суд за те, що судця не хотів випустити обвинувачених у розрухах без запоруки на волю. До суду прибула товпа у великому числі і хотіла навіть у суд. будинку господарити наче на вулиці. У звязку з тим замітна оповістка нюйорського директора поліції О'Раена, що поліція, в порозумінні з мейором міста, рішила ужити всіх засобів, щоб охоронити місто „перед чужинною інтригою".

Серед нашого загалу якось здавна принялося переконання, що поліція — це „ворог працюючих мас". І тому наш загал мимохіть нераз стояв по стороні тих мас, що видають себе за робітників і атакують поліцію. Аж напади большевицької юрби на українські маніфестації в Америці отворили нашим людям очі. Вони почали розуміти, що поліція не на те, щоби побивати бідних, а на те, щоби берегти прилюдного ладу. Це ми навчилися на нашій шкірі.

А тепер варто дещо навчитися з випадків, описаних на вступі, тобто з подій у Толідо, Сан Френсиско та в Ню Йорку. Одначе, щоби навчитися, треба такі і тим подібні факти розслідити аж до споду. Саме мин. тижня видав відомий бувш. прибічник президента Рузвельта, проф. Реймонд Молей, 31-ше число свого тижневика „Сьогодні" („Тудей") і в ньому помістив статтю Мк Алистера Колемена „Большевизм бе". Ця стаття, точніше її автор, повинен бути нашим учителем у справах большевицької тактики. Може це придасться декому для практичних цілей, тому наведемо ось-такі вийимки зі статті:

Жінка кричить нелюдськими голосами і веться в болях, перевертаючися на хіднику. Вона кличе: „Він копнув мене" і вказує на полісмена, що стоїть кільканацять кроків у віддалі і не знає, про що йде. Нагло прибігають інші жінки, молоді дівчата і хлопці, окружують полісмена і дехто кидається на нього з патиком. Полісмен хоче боронитися своєю палицею, але йому її видирають з рук, тоді він свище, йому на поміч прибігає кілька інших його товаришів, спільними силами вони бороняться перед напасниками, а тимчасом вже свище сирена поліційного амбулянсу і ціла компанія полісменів являється на місці. З усіх усюдів збігаються репортери, беруть фотографії, товпа росте до великих розмірів. За кілька годин газети містять фотографії зі сцен боротьби між поліцією й ворохобниками, довгі ґазетярські колюмни описують подрібно боротьбу, подається число цікавих видців на десятки тисяч і називається їх „симпатиками комуністів". Телеграфічні агенції розносять вістку по европейських містах, там викликають переполох, що Америка вже цілком навіщена большевизмом, а в головній кватирі в Москві нотують факт, що в Америці комуністична революція вже підготовлена, великі маси народу вже скомунізовані і треба лише першого травня чи іншого дня, щоби прийшов переворот. Першого травня вийде на Юніор Сквер 10.000 большевицьких маніфестантів, большевицькі газети напишуть, що сто тисяч, а ціла Европа і Москва опісля дивуються, що... ще нема большевицького ладу в Америці.

Недавно полагоджено в Ню Йорку страйк готелевих робітників. Кухарі і кельнери хотіли підвишки платні. Довідувалася про це організація „Злучених Харчевих Робітників Світу". Пішли погрози, пікетування таблицями і розтрублено подію до небувалих розмірів. Коли страйк поладнано, виявилося, що „Злучені Харчеві Робітники Світу" це організація, зложена з двох кельнерів і двох хлопців до послуги при головній большевицькій кватирі в Ню Йорку.

Якось незабаром вибух у Ню Йорку страйк шоферів. Публика не могла вийти з дива, що він прибрав такий гострий характер, коли загально відомо в Ню Йоку, що шофери дуже культурні люди. А міжтим кількадесять авт поломано цілком, в інших побито шиби, в багатьох повідривано двері і т. п. Аж опісля виявилося, що то завязалася шайка простих бандитів, які йшли на сліпо за командою з большевицького штабу і без порозуміння зі страйкарями ломили вози.

Коли в інших подібних випадках самі комуністи мусіли відтягнутися з боротьби, то їх газети писали отверто: „А всетаки користь з того та, що наші люди набрали практики у вуличних боях". Отже це було ніщо інше, лише звичайні большевицькі маневри.

Знана опіка большевицького інтернаціоналу над нігерськими хлопцями, засудженими в так званім „процесі в Скатсборо" за вбивство білої дівчини. Комуністи хочуть присвоїти собі оборону засуджених і в тій цілі зорганізовано „Міжнародню Оборону Робітників". До бюра цеї Оборони телефонують комуністичні агітатори в хвилі, коли поліція візьме їх під свою „опіку".

У робітничих юніях большевицькі вертільники намагаються заволодіти цілою юнією, а коли не можуть, розбивають юнію. По школах учать дітей, як плювати на полісменів і зневажати учителів. Де лише зберуться соціялісти, там комуністи перші наступають їм на пяти. Хто лише підійме голос у якійсь робітничій справі, тому вони стараються скрутити голову. Яке лише американське свято проголошене, вони хочуть змонополізувати його для себе. А кожний проект американського уряду в справі допомоги безробітним, або в цілі зарядження крізі, комуністи пятнують уже наперед, як вороже „Робітничому загалові".

Як довго американський загал не знав, що це є отой большевизм, так довго боявся нового руху. Тепер консервативний американець чує вдячність для комуністів. Він навіть підтримує їхній рух, хоч як його ненавидить. Звідки це пішло?

Був в Америці час, навіть ще недавно, коли назрівали були поважні сили для довершення перевороту в Америці. Це був соціялістичний рух, підтримуваний ріжними проґресістами. Від часу, коли большевизм в Америці вийшов на вулиці; коли почав передовсім поборювати цих проґресістів; коли почав розбійничими способами добиратись до робітничих юній; коли загалом стало небезпечно мирному громадянинові показуватись на вулицях многолюдного міста, большевизм став зненавидженим усіми, а найбільше соціялістами. В часі недавної демонстрації нюйорських соціялістів проти погрому соціялістів у Відні, комуністи напали на велике 20.000 зібрання соціялістів у Медисон Сквер Ґарден і розбили його. Так скінчився „спільний робітничий фронт" в Америці, так покінчилася „небезпека" робітничого руху і так покінчилася й сила воюючого большевизму.

Теперішні насильства комуністів вказують лише на їх розпучливе положення. Там, де вони виступають масово, вони покірні перед поліцією, як ягнята. Там, де вони йдуть скрито, вониж уживають засобів звичайних бандитів.

І тому американська поліція може сміливо не лише кидати погрози на адресу комуністів, але й ці погрози виконувати, тим більше, що зареєстрованих членів комуністичної партії начисляє уряд на 24.500.

Семен Демидчук.

Українське жіноцтво в Америці.

Статут „Союзу Українок Америки" і програма його діяльности.

У склад „Союзу Українок" Америки ще того самого 1925 р. приступило 5 істнуючих жіночих товариств. У 1926 р. приступив один новий відділ, в 1930 — 5 відділів, у 1931 — 6, а в 1932 — 12 відділів. З кінцем травня 1932 р. було обєднаних усіх 29 відділів, а в них біля 2.000 членкинь. Це не є спеціяльні філії „Союзу Українок": це сестрицтва, жіночі відділи допомогових товариств та жіночі секції при політичних клюбах.

Метою „Союзу Українок Америки" згідно з постановами його статуту — це: „просвітнє й економічне обєднання всіх українських жіночих товариств в Америці, звязки й співпраця у міжнародніх жіночих орагнізаціях, пропаганда української справи серед чужинців, поміч і співпраця з українськими жіночими орґанізаціями в Европі".

Як репрезентант українського жіноцтва Америки уладив був „Союз Українок Америки" у 1927 р. в гостинниці Астор у Н. Йорку виставу українського народнього мистецтва, що тревала повний тиждень, перейшла з великим успіхом і познайомила американські кола з талантом української жінки. „Союз У." уладжував концерти, Шевченківський вечір, театральні вистави, підтримував звязки з европейськими орагнізаціями українського жіноцтва і загально-американськими орґанізаціями та старався задержати в українському жіноцтві рідні звичаї й дати йому знання загальне й своє, рідне. Одночасно брав „С. У." участь у всіх загально-українських політичних виступах в Америці. Під враженням подій, що зайшли в Галичині восени 1930 р. оснувався при „С. У. під проводом д-р Неофілі Пелехович т. зв. „Медичний Фонд", який мав дати поміч фізично пошкодованим. Це була немов секція „С. У.", хоч із широкою автономією. Цей „Фонд" зібрав був 2.000 ам. дол. і вислав на поміч жертвам „пацифікації за руки Т-ва „Народня Лічниця" у Львові.

Як видно з цитованої частинки статуту „Союзу Українок Америки" — його завдання широкі. Коли йде про співпрацю з іншими жіночими орґанізаціями, про пропаґанду чи поміч серед чужих орґанізацій в Америці чи поміч европейським, то „С. У. А." може виказати замітні успіхи. Одначе ще багато можна зробити в ділянці „просвітно-економічного обєднання", про яке говорить статут.

Не зважаючи на те, що з причин, про які вже була мова, „Союз У. А." не міг виконути правильної, послідовної, безпосередньої діяльности, то всеж таки його успіхи за тих кілька літ істнування дали йому право промовляти до українського жіноцтва в Америці як його репрезентант. У кількох іннших орґанізаціях, а саме в „Союзі У. А." дійшли до того переконання, що треба взятися до поширення, скріплення й приспішення орґанізації. Орґанізувати жіноцтво не на те, щоби воно лише вкладки платило, але на те, щоби орґанізованим шляхом, у взаємній допомозі осягнути вищу мету. Прискорити організацію тому, щоби ще врятувати рештки молоді від винародовлення, щоби в орґанізації пригадати українській жінці її великі обовязки супроти її вужчої й ширшої родини.

Ті завдання й обовязки українського жіноцтва в Америці зібрала була в кількох газетних статтях пані О. Лотоцька, містячи їх у „Свободі" за 1931 р. Тези тих статтей зводилися до таких точок:

1) Українське жіноцтво Америки мусить заінтересуватися живо молодим поколінням, а вслід за тим піклуватися українською школою й ту школу підтримувати.

2) Творити молодечі відділи „С. У. А." орґанізуючи дівчат у тому переломовому для них віці, коли вони як недосвідчені входять у життя. Українські молодечі жіночі клюби сталиб осередком товариського життя й притягалиб навіть мужеську молодь.

3) Тому, що українським народнім мистецтвом цікавляться американці (пісня, шитво, танок, деревні вироби) треба поширювати це мистецтво. Воно в багатьох випадках промостить шлях до американських, не тільки жіночих кол і зєднає прихильність до українського народу.

4) Жінка повинна освічуватися, читати книжки й часописи, слухати відчитів, вести дискусії на теми історичні, політичні і т. п., а вкінці „подумати" про власний журнал.

5) Жіноцтво повинно вести пропаґанду української справи на просторі Америки і загалом у світі: цікавитися визвольним рухом українського народу та

6) організувати матеріяльну поміч на ріжні ділянки й усякі землі, де живуть українці.

Статті п-ні Лотоцької на такі теми зворушили жіночу думку. Вони допомогли витягнути жіноцтво на публичну арену, якою був Перший Український Конгрес в Америці.

Лея Ясінчак.

Поклін поляглим.

ОТИНІЙЩИНА.

Як попередніх літ, так і в цьому році Отинійщина, зокремаж села отинійської судової округи, засвідчили могутнім походом в перший день Зелених Свят на цвинтар в Отинії правдиве зрозуміння і щиру віддаість ідеї, символізованій у розритій могилі Українського Стрільця. Підчеркуємо: у розритій могилі, бо само свято випередило чимало інцидентів, що кидають сумне світло на спричинників того вандалізму.

Вже за два тижні перед Зеленими Святами постерункові з Гостова, Отинії і Ляцького Шляхоцького візитували по наших селах представників українських установ і чільніших громадян, відстрашуючи їх від участи. В само навечеріє походу місцевий „Стшелєц" дефілював по місті, а постерункові ходили по вулицях і домах видніших громадян, даючи одним „батьківські поради" у формі заказів, а других примикаючи в превенційних арештах. У часі, як „Стшелєц" дефілював по місті, а постерункові збирали по вулицях і домах небезпечних по їхній термінольоґії типів, розрито знову свіжо оправлену могилу, а один із старших постерункових, що явився до асисти, заборонив закопати привезеного дубового хреста і перерізав його пилою на дві частини, вживаючи до помочі насильно візника. Того самого вечора по розритті могили, ушкодженні хреста і примкненні кількох громадян „Стшелєц" знову передефілював містом, а педайно по перемарші повибивано у місцевій філії „Просвіти" усі вікна.

В сам день походу постерункові з Отинії, Гостова та Ляцького Шляхоцького пообсаджували дороги і стежки і не пускали людей до Отинії, відбираючи від одних вінки (дітворі з Отинії і з Бабянки), других леґітимуючи і списуючи протоколи (Ворона), то знову приарештовуючи у громадськім уряді (Гаврилівка), то врешті притримуючи поодиноких людей у приватних домах (Кривотули).

Та не зважаючи на все те, села одинцем перебились до Отинії, де біля церкви зорганізувались в кількатисячну релігійну громаду і в супроводі церковних процесій з Отинії, Гостова, Закревець, Торговиці і Голоскова, чотирьох священиків під проводом Всеч. о. пароха Іллі Лабія, около 30 вінків і принагідно зібраного хору вирушили на цвинтар, де на розритій могилі без хреста відправлено збірну панахиду, до якої стали: о. Лабій з Отинії, о. Майковський з Голоскова, о. Стрийський з Гостова й о. Маркевич зі Скопівки; останній виголосив по панахиді щиро-патріотичну і совісно передуману проповідь.

Розриття могили на цвинтарі, перерізаний хрест, превенційні арешти, вибиття шиб, асиста постерунку в цілому складі, як у дорозі на цвинтар, так і підчас панахиди, зливалися немов в одну гармонію сучасности, а теплі слова духовного провідника, що навязували до витворення тла, витворили всупереч інтенціям противників свята у багатотисячної української громади направду тривалий і дійсно будуючий спомин, і то у всіх, почавши від чотиролітніх дітей, що несли на самому чолі походу перший вінок, кінчаючи на старших, досі ще нерідко заскорузлих і національно невироблених громадян.

Для історії ствердкуємо, що це вже третій раз підряд нищать могилу, забирають хрест і бють шиби. Цим разом знову були перепони у відбутті релігійного походу і знову спрофановано могилу через перерізання і забрання хреста. Все те подаємо до використання Українській Парляментарній Репрезентації, якій можемо послужити ще точнішими матеріялами.

БУЧАЧ.

В перший день Зелених Свят відбувся процесійний похід на цвинтар на *Нагірянці*, де лежать могили поляглих стрільців з часів визвольної війни. Процесії вирушили з обох церков у місті і опісля злучилися з процесією парохіяльною і разом пішли на цвинтар. Панахиду над могилами поляглих борців відправив о. кап. Д. Нестайко в асисті двох священиків монастиря ОО. Василіян. Підчас процесії та панахиди співав сокільський хор під диригентурою дир. Миколи Хархаліса. У процесійнім поході узяло участь кількасот людей. Свято мало скромний, але наскрізь поважний характер. Спокою ніде не заколочено.

КОПИЧИНЕЧЧИНА.

Цьогорічне свято на стрілецькій могилі в *Товстенькім* зібрало значно менше учасників, як у попередніх роках. Причинилась до того головно обставина, що не можна було ні прикрасити могили прапорами й вінцями, ні виголосити яких-небудь промов. Та не зважаючи на все, на могилі явилось 8 священиків з о. дек. Малиновським і кількатисячна народня маса, щоби зложити поклін Поляглим.

Село на Радянській Україні.

З ВРАЖІНЬ ОЧЕВИДЦЯ.

II.

Як виглядають голодні? — Їдять усе, що є. — Як очищували села на приїзд Еріо. — Що робить влада?

Вчора бачив я людину зісохлу, тільки шкіра і кости, а завтра опухне до того, що шкіра потріскає, з ран потече, мухи за нею роєм полетять, на живім тілі появляться черви.

Мій знайомий, добрий господар; у жмені гірчиця-хабаззя, їсть, з нього тече, на людину не подібний, пізнати його можна тільки по шапці.

— Добрий день — кажу, — як справи?

— Слава Богу — відповідає — пятеро померло, я, жінка і найменше може спасемось.

Годину пізніше я йшов мимо його хати, він лежав мертвий, не дійшовши до неї. Діти порпаються в гною, може яке зернятко найдуть.

За городами купка людей; нахилені, підходжу, страшний обід. Здохлий колхозний кінь, ріжуть, кавальцюють, дехто тутже сире, гложе. Псів поїли ще зимою, коти деинде ще є. Пес став жертвою зразу, бо теж голодний. Наставивши черепок, „на! на!", і він не підозріваючи зради, входить у сіни, тут йому і смерть. Голодні скаржуться, що дуже худі, тільки шкіра та кости. Коти товстіші, але кота злапати голодному важче.

В сусіднім селі мати зарізала свою дитину і зїли сімією, міліція найшла тільки головку в ланах, де були ще котячі та собачі ніжки. Друге село обгородили колючим дротом, нікого туди не впускають, більшість мешканців хора на носатизну від того, що їли здохлу конину.

Мерли цілими сімями, ховати нікому, трупи лежать по дві неділі, сморід. Зимою ховали тут у хатах, батько умре, діти яму копають на середині хати. Кладуть і не загортають, чекають на другого, бо сил нема копати. Ховали так: з двох-трьох хат трупів поскидають на фіру як дрова і пхаючи руками воза везуть на цвинтар. Старий гріб розриють, накидають трупів нарівні з землею, на верх трохи землі насиплять, так що де сторчить рука, а де голова. Багато умирало по дорозі, по полі, йдучи шукати поживи. Тих нікому ховати, трупи тліли, кістяки ще й тепер можна бачити. Розуміється, що чужинні гості цього не побачуть.

В той час, коли Еріо мав приїхати до СССР, я був у місті Запоріжжі. З газетних телеграм було звісно, що Еріо зі Стамбулу їде до Одеси. Еріо ще був у Туреччині, а в Запоріжжі йшла вже горячкова робота очистки міста. Тому, що міста були переповнені голодними селянами, то на кожному кроці як не труп лежить, то хтось конає голодною смертю, отже треба було очистити місто для такого високого гостя як Еріо. Большевики змобілізували всі авта і всіх живих та мертвих скидали на автомобілі чи то фіри і вивозили за місто на кількадесять кільометрів. Тому на Еріо нема чого сердитись. Він дійсно міг не бачити тої страшної картини. Коли він приїхав поїздом на стацію, то в буфеті, де крім чаю не було нічого, появились шинки, білий хліб, ковбаси, консерви, ріжні тісточка, а все те, після його відїзду теж так скоро щезло, як і появилося.

Перед стацією чекали кількадесять автомобілів, всі нові, везли його самими ліпшими, декорованими вулицями. Мені часто задають питання: „А що влада, коли люди вмирають?" Вони просто говорили „Пусть дохнуть, оні лодирі, сімулянти". Комуністи, ГПУ ходять з червоним обличчам, карки як у биків, а український ограблений нарід пухне і вмирає.

Надійшла весна, весняні роботи, треба сіяти; нарід непрацездатний, большевики почали видавати позичку на відробіток по пів фунта на трудодень, тобто як один день проробиш дадуть пів фунта борошна з прілого вівса або вики. Тільки тим, хто робить, хто здібний до роботи, бо вони додержуються Ленінського гасла „хто не робить, той не їсть".

Падають бідні люди, а йдуть на роботу. Після Великодня підрахував я за 3 місяці у нашому селі умерло 3.200 душ; було 7.000. В сусіднім селі 4.000. Є села, де зовсім нікого не найдеш живого, хто вмер, а хто так покинув село. Хати порозвалювані, є вулиці, де ніхто не мешкає, дороги та подвіря позаростали лободою, то кропивою. Нарід, котрий лишився живий, з лиця блідо сірий, притуплений зір і ноги переставляє.

Коней не більше як пів проц. лишилось, корів 2 проц., курей та свиней майже не видно. Минулим літом большевики бачили, що не тільки гине український селянин, але за ним і сільське господарство, також і кадри сільсько-господарьких робітників. Бачили, що ті, що лишились у живих, голодом вимучені, селяни з роботою не справлються; вони висилають фабрично-заводських робітників, службовців та студентів на польові роботи, а для оправдання пишуть по газетах про „небувалий урожай на Україні".

—o—

Ще про зїзд талєргофців.

Спростування Талергофського Комітету.

Львів, 11. VI. 1934.

Зсилаючись на §. 19. прес. закона просит підписаний Комітет о поміщене слідуючого спростованя статей п. з. **„Повне банкротство москвофільського свята"** (ч. 142) і **„Ще про зїзд талергофців"** (ч. 143), поміщених у Вашій газеті:

1) Неправдою есть, що „всіх участників талергофского свята, які брали участь у поході вулицями Львова на Личаківский цвинтар, було найвище 4000", а правдою есть, що було їх 14850, бо Комітет, випускаючи похід із Високого Замка, докладно обчислив всіх участників, виходячих чвірками.

2) Неправдою есть, що на Високім Замку „співав хор зі села Ляшкова, радехівского повіту", а правдою есть, що цілу Службу Божу співав хор із Глинян.

3) Неправдою есть, що „по промовах заїхали на площу військові „гуляшканони" і „руская братія" засіла до обіду", а правдою есть, що ніяких військових кухонь не було, бо буфет держали рускі дами міста Львова.

4) Неправдою есть, що „за площу мусіли аранжери заплатити аж 800 зол.", а правдою есть, що за площадь заплатив Комітет 250 зол.

5) Неправдою есть, що „на концерті виконано виключно російскі пісні", а правдою есть, що на концерті співали хори великорускі, малорускі і лемківскі пісні.

6) Неправдою есть, що „до Львова стягнено масу темних людей з гір... і що тим людям платили переважно за дорогу і страту часу, при чому гроші виплачували „русскі" учителі, священики, адвокати і студенти", а правдою есть, що в зїзді брали участь люди зі всіх повітів Галицької Руси і нікому із участників ні за дорогу ні за страту часу ніхто не платив ні гроша.

7) Неправдою есть, що „аранжери зїзду мали просто панічний страх перед українцями і хто їм тільки" нилався під ноги. то негайно

до казали поліції арештувати", а правдою єсть, що ніхто з Комітета і не думав про арест когонебудь і нікого взагалі не казав арештувати.

З почтенієм

За Центральний Талергофскій Комітет:

Секретар: **Д-р В. Ваврик.** Предсідатель: **Антон Гулла.**

НАША ВІДПОВІДЬ.

На отсе спростування заявляємо коротко, особли-що наші дані про зїзд талергофців, вож що про число його учасників, яких в ніякому разі не було більше, як 4.000, **підтримуємо вповні.** Запевняємо пп. Ґуллу і Ваврика, що крім них були ще й інші люди, які теж точно почислили учасників зїзду. А втім смішно пи сати про 14.850 учасників, коли похід у чвірках повільним похоронним ходом ішов 40 хвилин, що наш представник обчислив з годинником в руках. Навіть якби той похід ішов скорим вій-ськовим кроком, то за 40 хвилин не перейшлоб більше, як 6.000 людей. А того не було, що мо-жуть посвідчити всі ті, що похід бачили.

Пишучи про свято посвячення прапору у-країнської кооперації, в якому взяли, як відо-мо, поважнішу участь тільки представники кооператив Львівщини і сумежних повітів, а не люди з усього краю, як це було у москвофілів, — подали ми, що в дефіляді, яка тревала пов-них 55 хвилин і в якій люди йшли скорим вій-ськовим кроком, взяло участь 5.000 осіб. Вихо-дить, що якби ми так обчислювали учасників, як це роблять москвофіли зі своїми, то повинні були подати найменше 20.000 учасників самої дефіляди, не вчисляючи других стільки або й більше учасників кооперативного свята, пере-важно львовян, що в дефіляді участи не брали. Наскільки обєктивніші ми від москвофілів!

Іншими точками спростування не займає-мось, бо в них спростовуються **справи дрібні, несуттєві.** Зазначуємо тільки, що про те, яких людей і як їх стягано на зїзд, маємо **кілька ці-кавих ревеляцій з місць,** які може при нагоді використаємо. Щож до останньої точки спро-стування, то щераз повторюємо, що аранжери мали дійсно панічний страх перед українцями і всіх підозрілих віддавали в руки поліції. До-казом на це хочби факт, що впорядчики, між якими був інж. Красіцький, віддали на високім замку в руки поліції м-ра Мих. Хомяка, що приглядався святові.

Накінець треба тут ствердити, що пп. Ґул-ла і Ваврик ні словечком не спростовують того, що на талергофськім зїзді говорили о. Явор-ський і п. М. Бачинський. Значить: признають, як президія центрального талергофського ко-мітету, що нечувані наклепи з уст обох тих послів впали дійсно на український нарід і йо-го церковну ерархію. Іншими словами: **в"ни допустили до тих нікчемних виступів і за них вони відповідальні.** І це найцікавіше і найваж-ніше з усього їх спростування.

—o—

По широкому світі.

— До Варшави приїхав спеціальний бель-ґійський посол Адольф Макс з почотом, щоби повідомити президента про вступлення на пре-стіл короля Леопольда III. Посол склав візиту теж марш. Пілсудському і міністрові закордон-них справ Бекові.

— Єфтич, міністр закордонних справ Юго-славії відвідав міністра Барту, з яким відбув довшу політичну нараду.

— У стейті Ню Джерзі найшли рештки роз-бітого літака, який згорів з пасажирами в ми-нулу суботу.

— Німецький міністр господарки заборонив вивозити мідь за кордон. Недавно заборонено вживати міди до виробу дротів як провідників електрики.

— До Кенігсберґу повернув з Варшави надпрезидент східних Прус Кох і державний підсекретар Ґраверт.

— Французькі летуни Кодос і Россіприле-тіли до Монтреалю.

—o—

Страшна катастрофа в Еспанії.

МАДРИД, 12. 6. ПАТ. У Поля де Кордон у північній Еспанії мадридський експрес віхав на автобус, яким їхало біля 40 осіб. Автобус упав до ріки. 22 особи вбиті і 10 ранених.

—o—

Страшний землетрус в Арґентині.

БУЕНОС АЙРЕС, 12. 6. ПАТ. З Кордоби по-відомляють, що околиці Сен Люї в Ріо Кварто Мольдес навістив сильний землетрус. Одно мі-сто зовсім знищене, залізнича комунікація пе-рервана. За 6 годин відчули 70 підземних тов-чків. Є багато жертв у людях.

Напружені взаємини між Японією і Китаєм.

ПАРИЖ, 12. 6. ПАТ. Агенція Аваса пові-домляє з Токіо, що урядові кола вважають схоп-лення консуля Курамото в Нанкіні найбільшим інцидентом між Японією і Китаєм від часу вбивства Суґіяма підчас революції боксерів. По-літичні кола є тієї думки, що японського кон-суля схопила тайна китайська орґанізація, яка поборює японські впливи у Китаю. Консуля схо-пили тому, щоби загострити взаємини між Япо-нією і Китаєм. Японська публична опінія дома-гається від уряду енерґічних виступів, щоби змусити Китая занехати протияпонську акцію. Міністер закордонних справ Гірота відбув нараду з військовими колами і воєнної маринарки. Ча-сопис Ніші-Ніші пише, що Японія не вдово-литься перепросинами або відшкодуванням, але буде домагатися увільнення консуля Курамото найдалі до 48 годин. В противному випадку японський уряд вважатиме, що китайський у-ряд не в силі вдержати ладу і тоді японський уряд висадить своє військо на китайській те-риторії.

———

Напад на большевицьку амбасаду.

ТОКІО, 12. 6. ПАТ. Шістьох членів органі-зації крайньої правиці, яким не вдалося дору-чити большевицькому амбасадорові протесту проти останніх інцидентів у японському консу-ляті в Хабаровську та проти бомбардування кораблів на Амурі, дісталося силоміць до боль-шевицької амбасади та стали нищити обстанов-ку. Поліція арештувала їх і видала спеціяльні розпорядки для охорони большевицької ам-басади.

———

Перед приїздом Ґебельса до Варшави.

БЕРЛІН, 12. 6. ПАТ. Із мін. Ґебельсом від-їздить завтра до Варшави сімох його співробіт-ників із м-ства пропаґанди, м. ін. міністерський радник Ганке шеф кабінету міністра та міні-стерський радник д-р Янке, шеф пресового ви-ділу м-ства пропаґанди й сімох представників преси з кап. Вайсом керманичем союзу німець-кої преси та влч. редактором „Фелькішер Беобахтер".

НОВИНКИ

— **Заповіджений дитячий концерт** під гаслом **„Діти — дітям"** відбудеться в неділю 17. черв-ня в год. 10 передпол. в салі Лисенка. Дохід призначений на півоселі. Небуденність кон-церту, на якому поруч сольових продукцій ви-ступить уперше у нас дитяча орхестра під ди-риґентурою Романа Согора, як теж благород-на ціль — повинні стягнути якнайчисленнішу публику. Білети можна набути від пятниці 15. ц. м. у Союзнім Базарі, а в день концерту при касі.

— **Спільне засідання матем. природ. лікар-ської секції і фізіографічної комісії** НТШ буде в четвер дня 14. ц. м. в год. 18.30 в канце-лярії Товариства. На деннім порядку справа заповідника в Ґорґанах. — **Президія.**

— **Посвячення памятника Мих. Вербицького.** Заходом Акад. Хору „Бандурист" при співуча-сти львівських і місцевих хорів відбудеться в неділю 17. червня ц. р. посвячення памятника композитора М. Вербицького у Млинах пов. Яворів, з такою програмою: Частина перша. Год. 9.30 1) Служба Божа, яку відправить під голим небом місцеве духовенство. Співають львівські хори „Боян" і „Бандурист". 2) Від-криття памятника і промова від Т-ва „Банду-рист" п. Дужого М. 3) Посвячення памятника. 4) Панахида. Співає хор „Бандурист". По па-нахиді відспіває „Бандурист" „Тихий вітер" Вербицького. — Частина друга. Академія в Млинах: 1) Промова від спів. і муз. львівських товариств — проф. д-р Нижанковський Нес-тор. 2) „Заповіт" Вербицького — злучені хори „Боянів" і „Бандуриста". 3) Промова від міс-цевих установ. 4) Промова від повітових уста-нов. 5) Промова від місцевого жіноцтва. 6) Пісня місцевих хорів — дир. Черхавський. — Ча-стина третя. Концерт у Яворові (вечором): 1) „Заповіт — відспівають Львів. і Яворів. Бояни і „Бандурист". 2) Реферат — проф. д-р Людке-вич. 3) „Жовнір" Вербицького — хор „Банду-риста". 4) „Поклін" Вербицького — хор Явор. Бояна. 5) Музичне тріо. 6) „До місяця" Вер-бицького — хор. Львів. Бояна. 7) „Дай дівчи-ню нам шампана" і „Раз мотилька голубила" — хор „Бандуриста".

— **Зміна границь повітів.** Останній випуск „Денника Законів" приносить 10 розпорядків ради міністрів про зміну границь повітів: бор-щівського, чортківського, бережанського, тер-нопільського, підгаєцького, скалатського, те-ребовельського, зборівського і брідського.

— **Новий доктор експериментальної фізики.** В інституті експериментальної фізики в Бука-решті відбулася публична дисертація молодо-го вченого Юрія Мачука, українця, на ступінь доктора. Дисертант представив свою працю на основі дослідів про вибухову силу ґазів і ви-вязався зі свого завдання **magna cum laude.**

— **Контроля над спілками.** Міністерство тор-говлі і промислу в порозумінні з мін-вом спра-ведливости виладжує закон про контролю над акц. спілками, спілками з обм. відп. і т. п. Цю контролю передбачував свого часу президент-ський розпорядок, одначе її виконання припи-нено до часу зорґанізування відповідної інсти-туції присяжних бухгальтерів. На будуче при-сяжні бухгальтери будуть делеговані до спі-лок, щоби перевірювати біляиси і не допуска-ти до фікційних біляисів на шкоду меншостей акціонарів і т. п.

— **Зшиток — 10 сот.** М-ство освіти устійнило на 10 сотиків ціну знормалізованих шкільних зшитків, призначених для ужитку в народних школах. Із визначеної ціни 1 сот. має йти на т-во піддержки будови народних шкіл. Інкасу-вання 1-сотикової оплати та контролювання продуцентів перебрало т-во фабрикантів шкіль-них зшитків. До 1-сотикової оплати в хосен т-ва обовязаний продуцент із хвилиною видачі товару зі свого маґазину. На кожнім зшитку мусить бути видрукована назва фабрики та її адреса. Крім того не вільно на окладинці, бібулі та в середині зшитка поміщувати ніяких при-крас, рисунків або текстів. Знормалізовані зшитки обовязують у школах від 20. серпня ц. р.

— **Ювилейне ґімназійне свято** відбудеться в Рівному в неділю 17. ц. м. з приводу десятиліт-тя місцевої української ґімназії. Розпічнеться архиерейською Службою Божою в рівенському соборі, яку відправить епископ Полікарп, а скінчиться святочною академією з рефератом, концертом ґімназійного хору та пописом учнів.

— **Поминки Петлюри в Берліні.** Заходом У-країнського Національного Обєднання в Бер-ліні відбулося 7. червня ц. р. в салі „Праґер-гавс" свято в память С. Петлюри. Наперед від-правлено в православній церкві панахиду, на яку явилося численно українське громадян-ство, німці, представники поневолених Мос-квою народів і ін. Опісля в „Праґергавзі" від-булася жалібна святочна академія. Саля була прикрашена бронзовою маскою С. Петлюри роботи артиста Ф. Ємця серед вінка з дубово-го листя та полевими квітами. Академію від-крив голова Укр. Нац. Об. п. Федір Королів, що зясував ролю й заслуги великого Покійника у визвольній боротьбі українського народу. Пі-сля промови присутні повстали з місць і хви-линою мовчанки вшанували память С. Петлю-ри. Опісля д-р Ів. Драбатий відчитав реферат про його життя. Промовляли ще представники кольоній: грузинської, азербейджанської, тур-кестанської, вільних козаків і т. д., заявляю-чись за тіснішим зближенням поневолених Мо-сквою народів. Наприкінці хор відспівав „Як умру, то поховайте" та „Ще не вмерла Укра-їна".

— **600 штук старих монет.** При земних робо-тах у Сокалі при вул. Костюшка робітники на-трапили на старі мури. Ствердили, що то ос-танки мурів дуже давньої пивниці. В ній най-шли около 600 штук монет, головно польських сотиків із часів Івана Казимира.

— **Переривний процес.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові знайшлася знову справа М. Бучка і тов., відложена в минулій каденції. На лаві обвинувачених засіли три се-ляни з Поздимира пов. Сокаль, Микита Бучко, Федір Здріль і Петро Василина, яким закине-но належання до ОУН та протидержавну агі-тацію. Перші два з І. Шевчуком ставали свого часу перед наглим судом за участь в невдалім грабунковім нападі на війта в Корчині, при-чому Здріля засуджено на досмертну вязницю, а справу Бучка переказано звичайному судо-ві. Тепер Бучко відповідає ще й за участь в тім грабунку та намову до вбивства. Кл. Цапика.

громадського писаря в Поздимирі. Всі обвинувачені випираються вини. Боронять адвокати д-р Ганкевич і д-р Старосольський.

— Для відріжнення приватних шкіл. Кураторії шкільних округ звернули увагу приватних шкіл на обовязок унаглядювати характер заведення. Приватні школи мають унаглядювати на вивісках, оголошеннях, документах і т. п. напис „приватна школа“ для відріжнення від шкіл державних і міських.

— Допомогу в натурі признано громадам, що потерпіли від граду. Минулого тижня вислано два вагони жита для громад ярославського повіту, де град витовк 80 прц. засівів.

— Великий процес у Самборі. В днях 15. і 16. червня ц. р. відбудеться перед карним трибуналом у Самборі розправа проти 13 селян з Мокрян Великих, Костільник і Купнович мостиського і рудецького повіту. Ця розправа буде епільогом голосних кривавих подій у Рудеччині. Боронитимуть всі українські адвокати у Самборі.

— Відложений процес. Луцький процес, що тівся перед судом присяглих в Тернополі, відложили до 19. ц. м., тому, що два оборонці з уряду, д-р Онуферко і д-р Розен, зложили оборону, не маючи довіря своїх клієнтів.

— За приналежність до КПЗУ. Дня 8. червня в Кремянці після 16-денної розправи рівенський окружний суд проголосив присуд у справі 63 осіб, обвинувачених за комуністичну діяльність в кремянецькому і дубенському повіті. Обвинувачених Бочелюка, Стівлера і Обезюка засуджено по 7 років вязниці; учителя Шашкова, Фрейдкіса і Губера по 6 років; інж. Шпрінга і учительку Голендер по 4 роки, далі по 3 роки 16 осіб, на 2 і пів року 10 осіб; на 2 роки з завішенням 1 особу. 17 осіб оправдано. Прокуратор і оборона заповіли апеляцію.

— Осторога перед ошуканцем. Остерігаємо виділи читалень, кружків Р. Ш. і інші товариства по селах перед Іваном Мікусінським, родом зі Станиславова, щоби не далися „забрати“ так, як читальня „Просвіти“ в Миклашеві. Він прийшов 24. травня ц. р. до того села і згодився на інструктора до орхестри. Казав, що прийшов зі села Збрець пов. Бучач. Швидко придбав собі довіря читальняного виділу, який передав йому до опіки всі читальняні інструменти. Мікусінський використав це довіря так, що 7. червня ц. р., коли господаря не було дома, забрав корнет від фірми Невчика вартости 120 зол. і пропав без вісти. Подався мабуть в напрямі Підгаєць, про які часто згадував. Має 29 літ, брунет з розбитою а тепер оголеною головою і ходить в чорній одязі. Хто знав би про місце його побуту, зволить повідомити виділ читальні „Просвіти“ в Миклашеві, п. Винники.

— Афера пана Рудрофа з Бродів. Із золочівської слідчої вязниці перевезено до львівських Бриґідок власника дібр Броди, Рудрофа, проти якого ведеться слідство в кількох напрямах. Золочівська прокуратура потягнула його до відповідальности за перекупство урядовців, а решту замітів у звязку з податковими ошуканствами розглядає слідчий судля у Львові. Одночасно ведуться доходження проти кількох скарбових урядовців, замішаних в цю справу.

— Нове племя. На Новій Ґвінеї відкрито нове племя, неподібне своїм виглядом і культурою до знаного досі місцевого населення. Країна ця, досі непросліджена, була німецькою кольонією і находиться тепер під австралійською владою. Недавно вдалося кільком літакам дістатись перший раз до нутра тої країни. Відкрили там невідоме племя, що складається з яких 2.000 осіб. Це спокійні добродушні люди, що мають деяку цивілізацію, вживають камінних знарядів і луків та стріли. Підчас релігійних церемоній трублять на звірячих рогах і грають на флетах свого виробу. Племя не знає, що таке війна і веде щасливе первісне життя. З Австралії вибирається на Нову Ґвінею ґрупа місіонарів, щоби навернути незнане племя на християнську віру.

— Справлення помилок. У вчорашньому (153) числі „Діла“ зайшли прикрі друкарські помилки. В нотатці п. н. „Крик розпуки“ пропущено в підзаголовку слова: **„Заклик підполк. О. Красіцького до“...** і тому заголовок тієї замітки вийшов незрозумілий. Має бути: **КРИК РОЗПУКИ. Заклик підполк. О. Красіцького до українського громадянства.** — Крім того в новинці п. н. „Новий костел на селі“ замість „шематизму з 1902 р.“ має бути „шематизму з 1932 р.“.

При всяких нагодах збирайте датки на мандрівні бібліотеки, які підуть на західні землі.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„НА ЦАПА“.

Ліс, холодний і таємничий, заве нас у свої обійми. Ледви замітна стежечка показувала дорогу, хоч старий Бондар і без неї знав куди проводити. Він жеж тут від малечку під оттим темним бором, у білій хатці. Щодня іде в ліс, хоч би й не мав за чим.

— Трицять років за гаєвого був — каже вам, — то й кортить поглянути.

Веде нас, а ми як сліпці, слідом за ним, без слова протесту.

— Оттуди переходить стара коза з двома малими! — показує нам на якийсь корч.

Ми дивимось і вдаємо, що — запамятаємо, але це тільки так про око, бо хіба старий Бондар може запамятати корч, подібний як дві каплі води до кількадесять інших корчів.

— А тепер, панове мої, папіроски зиньте і будьте тихо. Доходимо.

Ми опинились на краю ліса і глянули перед себе. Де та славна конюшинка, на яку старий „випроваджує“ щовечора три цапи?

— Деж то? — питає шепотом Славко.

— А ось! — дивується старий.

Справді, коли добре приглянутись, перед нами ланок конюшини, яку міщухи можуть легко пізнати хоч би по охоронним знаку Маслосоюзу...

— Ви, пане, станьте собі десь у них корчах. Ви підете в ті, а я з третім паном сяду аж у тамтих.

Киваємо головами на знак згоди і вже хочемо розходитися.

— Ага! — шепче старий. — Але тихо, дві чи чирк, бо ті цапи, то фільософи.

— Певно ваш син їх тої фільософії вчить! — каже хтось.

Але добре, що старий вже не дочуває. Образивсяб, хоч... його син справді вчить цапів розуму. Ціле село говорить, що кожного вечора чигає на них, десь-колись пропускаючи ранки. „Рабсіц“ — як кажуть по селах, „чигун“ — як каже ловецька термінольогія.

Розходимось.

Вибираю собі корч, влажу в нього і проломлюю собі віконце. При засідці обовязує та сама засада, що й у політиці: старатися все підглянути з укриття.

Сонце ще „в пів хлопа“ на небі. На вершках дерев миготить золото, але долом уже синя химородь стелиться. Ліс оставніми акордами закінчує день. Зозулі кують, що й до тисячки літ можна дожити, сороки скриплять мов немазані ворота, сойка лісові сплетені передає.

А ось надімною „волове очко“, „фючик“ — як декуди кажуть. Хвостик задертий так само як носик, а само справді завбільшки в волове око. Не боїться людини, може тому, що таке мале, може тому не сподівається кривди від нього. Сяде перед самим носом, крутиться, цвірінькає заглядає цікаво, хто це такий у корчі загніздився.

Врешті пурхнуло, зникло в гущавині і стихло. За ним стихає і зозуля і сороки і сойка спліткарка.

Лишаються тільки комарі і соловій.

Соловій властиво не рахується. Тьохнув кілька разів, попробував кілька тонів, навіть кусень арії потягнув, але швидко стих. Половина червня — не його час, захрип від маєвих виступів і дотого нема вже пощо здирати собі голос. Його пані вже висиділа малих.

Зате комарі в повній формі. Цілими плахтами падають на двоноге сотворіння і стараються щонебудь захопити. Пхаються до лиця, до рук і моментально кусають. Тільки дехто з них гине, решта наїджена спасається втечею і робить місце новим голодним. Мушу спитатись лікарів чи вони часом не помагають на ревматизм. Коли так, то до смерти не буду мати ревматичних болів у досі.

Сонце зайшло.

Від мочарів викотились сизі хвилі вечірньої мряки і пливуть до ліса. Не добре. Під їх заслоною легко можуть привидітися роги в серни...

Над ланом жита сизі мряки рожевіють. Сонця вже нема, але золотий відломін ще блукає на хмарах. Від нього ці рожеві тони на мряці. Ще хвилю, ще дві тремтять і гинуть. Вечеріє.

За мрякою повзе сумерк, а за сумерком напевно прилетить січ. Тихо, як сова, розпустивши темні шовкові крила, прилетить і сяде над лісом, над полями, як добра мати закриє дівчину перед оком мисливця.

В данім випадку не потребувала цього.

Одного з мисливих напав кашель...

Галактіон Чіпка.

Відозви й комунікати.

Перед ювилеєм читальні „Просвіти“ в Угнові.

В цім році святкує читальня „Просвіти“ в Угнові 50-літній ювилей свого істнування. У звязку з цим ювилеєм просить Комітет на це свято всіх Родимців Угнова, а понадто всіх тих, яких культурна праця давніх літ звязала з іменем містечка.

День 17-го липня 1934 (вівторок) установив Комітет днем ювилейного свята.

Свято розпічнеться поминальним богослуженням за померших членів, у якому на прохання Комітету візьмуть участь усі священики Угнівщини і прибувші гості, уроженці Угнова, опісля академія, привіти, спільна фотоґрафічна знимка, комерс тощо.

На другий день проєктована збірка бувших вихованків бурси ім. Жуковських і поминальне богослуження за бл. п. фундаторів, славних угнівських міщан Стефана і Пелагії Жуковських.

Заповідається дуже численний зізд, тому Комітет просить зголошувати приїзди (на адресу читальні „Просвіти“), аби можна заздалегідь приготовити приміщення, тощо. Священики зволять привезти зі собою свої ризи.

Українські часописи просимо цей заклик передрукувати.

КОМІТЕТ.

СПОРТ.

ЗМАГАННЯ У. С. С.

ЛЬВІВ. **Сокіл IV — Богун 2:1 (1:1).** (Мист.). Судя п. Повзанюк.

ВИННИКИ. **Дніпро — Сокіл** (Бібрка) 4:0 (2:0). (Мист.). Судя п. Повзанюк.

ЛЬВІВ. **Сокіл III — Тризуб 3:2.** (Мист.). Судя п. Марушяк.

ЛЬВІВ. **УРСК — Чорноморці 0:0.** Змагання товариські.

*

Заповіджені **змагання наколесників** у Львові відбудуться в неділю 17. ц. м., як одна з імпрез у „Дні Українського Спортовця“.

ЗМАГАННЯ У. С. С. У СТАНИСЛАВОВІ.

СТАНИСЛАВІВ. **У. С. К. — Сокіл Отинія 9:0** (мист.) На 20 мін. перед кінцем змагань зійшов Сокіл з гриша, незадоволений з рішення судді.

Пасічна — Чайка Калуш 4:0 (мист.).

Сокіл III Стан. Бельведер — Вихор Ямниця 2:2 (товариські). На горячому ямницькому ґрунті нерозіграну треба вважати за успіх Сокола III.

*

Станиславовія — Гірка 1:2. Мист. А-кл. Відплатні змагання програла знову Станиславовія.

Адмера — Раз Два Три 0:0. Мист. Б-кл.

Гакоаг — Дрор 4:0. Мист. Б-кл.

Б. Л.

БОРИСЛАВ. **„Ропник“ Борислав — „Сокіл“ Ходорів 1:1 (1:1).** Дня 10. 6. відбулися змагання за мистецтво У. С. С. на стадіоні П. В. В. Ф. в Бориславі між „Соколом“ Ходорів і „Ропником“ Борислав з вислідом 1:1 (1:1). Ворота для „Ропника“ добув Грицко. Завдяки воротареві Пятниці міг „Ропник“ добути такий вислід. Судіював слабо п. Б. Мацюрак.

Перед змаганнями відбулася дефіляда дружини „Ропника“ перед інж. Вол. Сушком, котрий закупив товариству спортове приладдя. Іменем дружини подякував жертводавцеві провідник дружини п. Середчук Юл., іменем Виділу Т. С. Т. „Ропник“ голова п. Максимович.

СВІТОВИЙ РЕКОРД У МЕТІ ДИСКОМ.

Естонський легкоатлет Віднг устійнив новий світовий рекорд у меті диском на 90.50 метра. Дотепер найкращий осяг у меті диском мав фінлендець Нікляндер, бо кинув на 90.13 метра. Віднг кинув диском правою рукою 47.56 метрів, лівою на 42.94 м.

ЯК ІТАЛІЯ ЗДОБУЛА МИСТЕЦТВО СВІТУ.

В доповненні вістки про фінальні змагання між дружинами Чехословаччини й Італії за мистецтво світу подаємо ще дальші подробиці. Безумовно кращою дружиною були чехи, які зараз на початку змагань задемонстрували прегарну комбінаційну приземну гру та дусили італійців, які грали проти вітру. Найкраще писалася оборона чехословацької дружини. А вже воротар Планічка доказував просто чудеса. Його вважають найкращим воротарем на світі. Італійці грали дуже брутально. Коли би суддя швед Екслюнд був більше обективний, то мусів би виключити кількох італійських грачів. Крім того оборона італійської дружини завинила два карні, яких суддя не подиктував. У 26-ій хвилині в другій половині чехи здобули ворота завдяки стрілові Пуча, які вирівнав італієць Орсі на вісім хвилин перед закінченням змагань. Тому змагання продовжено і в пятій хвилині італієць Шявіо здобув рішаючі ворота. Присутній на змаганнях Мусоліні роздав італійцям, чехословакам та німцям нагороди за три перші місця.

Тут варто ще подати, що на півфінальних змаганнях за мистецтво світу, які відбулися попередньої неділі в Римі, заробили італійці 400.000 зол. А фінальні змагання між Італією та Чехословаччиною принесли доходу один мільйон золів, себто понад 500.000 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича. Коломия:

14. VI. „Залізна Острога" оперета на 3 дії з побуту УСуСусів. Лібрето: Л. Лісевича, А. Курдидика. Музика: М. Гайворонського. Постановка: М. Бенцаля.

Великий Міський Театр.

Середа, 13. VI. Вистави не буде з причини генеральної проби „Мандрівки по Варшаві".

Четвер, 14. VI. год. 7·30 „Мандрівка по Варшаві". Абон. 23.

Театр Рікнородностей.

Середа, 13. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я". Абон. 22.

Четвер, 14. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я". Абон. 22.

Кіна.

АПОЛЬО: „Подружжя для опінії", „Самаранг" екзотична фільма.

АТЛЯНТИК: „Віряи в кайданах" („Мадигін"), „Прогулька по Відні".

ВАНДА: „Біла одаліска", „Палата на колісцях".

КАСІНО: „Жовтий князь" (Рамон Новаро).

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих діжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Знеславлена", ревія „З усього серця".

МІРАЖ: „Світла та тіни великого міста" (Чарлі Чеплін).

МУЗА: „Рандеву в Відні".

ПАЛЯС: „Гріх кохання".

ПАСАЖ: „Каін і Артем" (М. Ґоркого) та російський хор.

ПАН: „Шерльок Голмс", „Чужим вільно цілувати".

СВІТ: „Земля нічия", „Краса життя".

СОНЦЕ: „В тайній службі" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Піоніри Тексасу" за повістю Джека Льондона і Ревія.

ХИМЕРА: „Я був шпіоном".

УТІХА: „Грабіжник із Марока" і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 13. червня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, **Братислава** (298,8) 19·40 Легка музика, **Прага** (470,2) 21·00 Концерт, **Париж** (1649) 20·00 „Ля Амуре де Катерін", **Любляна** (569,3) 20·00 Опера, **Берлін** (356,) 20·30 Танки західних народів, **Гамбург** (331,9) 17·50 Нар. пісні, **Будапешт** (549,5) 12·05, 22·20 Циг. музика, 17·30 Скрипка, **Міляно** (368,6) 17·10 Камер. музика, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 20·45 Оп. вечір.

Четвер, 14. червня 1934.

Відень (506,8) 16·10 Вальси й увертюри, 18·25 „Зигфрид" оп. Вагнера, **Братислава** (298,8) 17·10 Спів, **Прага** (470,2) 11·05 Концерт сальонової орхестри, **Париж** (1649) 20·00 Симф. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·40 Серенади трьох століть, **Штутгарт** (522,6) 19·15 Recітапь на флеті, **Будапешт** (549,5) 19·50 Спів, 23·00 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 13·00 Легка музика, 20·45 Оперовий вечір, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 13. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12.10 „Із сонішньої Італії" (гр. плити), 13·05 Концерт сальонової музики, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Легка музика, пісоньки, 17·00 Для старших дітей „В копальні", 17·15 Солісти (музика, спів), 18·00 Балачка: „Книжка й наука", 18·15 Органовий ресітал, 18·45 Сусп.-фаховий рух серед учительства, 18·55 Львівські театр. новини, 19·05 Всячина, 19·15 Музика з плит, 19·25 Бранденбурські концерти (гр. плити з поясненнями), 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Легка музика (гавайські гітари), рефрени, 21·02 Літер. хвилини („Собор у Толедо" Парніцького), 21·12 Фортепяновий ресітал, 22·00 Літер. чвертьгодина „У мряці світанку", 22·15 Легка й танкова музика.

Четвер, 14. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Сальонова музика (орхестра), 13·05 Для дітей „Прогулька долі Вислою", 13·20 Пісні (хор), 13·35 Гр. плити, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Шлягери сезону (гр. плити), 16·30 Концерт хору, 17·00 „Перший гігієніст праці — Бернардо Рамаціні", 17·15 Легка музика, спів, 18·00 Для жінок: „Чому ми повинні належати до жін. організацій?" 18·15 Авд. „Свято вишневого цвіття" (Кавбунда), 19·00 Всячина, 19·15 Фрагменти з оп. Р. Штравса „Кавалір Срібної Рожі" (гр. плити), 20·12 Концерт, легкої музики, вібрафон, 21·02 „Карло Адвентович" (30. роковини спец. праці), 21·12 Популярний концерт (орхестра, спів). 22·00 Відч. з циклю „Фізика й метафізика": „Початок і кінець світа" 22·15 Танкова музика, 22·45 Легка музика з гр. плит.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові в приватних оборотах 5·27 25 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·75, Париж 34·96, Берлін 202·50, Цюріх 172·07, Амстердам 359·40, Прага 22·04, Міляно 45·65, Берлін 197, курс девіз на Берлін 203·30.

ЗБІЖЕ.

Ціни	парітас Підволочиська від	до	парітас Львів від	до
Пшениця двірсь.	19·75	20·00	21·25	21·50
Пшениця збірна	18·50	18·75	20·00	20·25
Жито одноціле	15·50	15·75	17·00	17·25
Жито збірне	15·00	15·25	16·50	16·75
Ячмінь двірський	15·00	15·50		
Ячмінь на мливо	14·25	14·50	15·50	15·75
Ячмінь пастівний	13·00	13·25		
Овес двір. незам.	15·00	15·50	17·00	17·50
Овес двірський	14·25	14.65	16·25	16·75
Овес збірний	14·00	14·25	16·00	16·25
Горох польовий	19·00	20·00		
Вика чорна	10·75	11·25		
Гречка на мливо	20·00	21·00		
Крупи гречані	39·00	40·00		
Мука пшенична люксус. до 40%	34·50	35·00	37·50	38·00
Мука пшен. 50%	31·50	32·00	35·00	35·50
Мука пшен. 55%	31·00	31·50	34·00	34·50
Мука пшен. 60%	30·75	31·25	33·50	34·00
Мука пшен. 65%			32·50	33·00
Мука пш. разова до 96%	20·50	21·00	25·00	25·50
М. пш. по пер. 40% д. 10%	27·50	28·50	30·50	31·00
М. пш. по пер 40% д. 20%	26·50	27·50	28·50	29·00
М. пш по пер. 50% д. 10%	24·50	25·00	27·00	27·50
М. пш. по пер. 55% д. 5%			24·50	25·50
М. п. по пер. 65% д. 5%	21·00	21·50	22·50	23·00
М. п. посл. понад 70%	15·50	16·00	17·50	18·00
М. пш паст. д. 70%			14·50	15·00
Мука житня І. кат. 55%	24·00	25·00	27·50	28·00
Мука житня І. кат. до 65%			25·50	26·00
Мука житня ІІ. к. ситк. до 70%	14·50	15·00	17·50	18·00
Мука житня разова до 95%			20·50	21·00
Висівки житні	8·30	8·60	8·50	8·75
Висівки пшен.	8·75	9·00	9·50	10·00
Висівки ячмінні			10·00	10·50
Крупи ячм грубі			28·00	29·00
Пшоно			45·00	48·00
Пенцак ч. 10.			27·00	28·00
Висівки пш. гр.	9·25	9·50		

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 12 червня ц. р. в наслідок зниткової тенденції не ставить твердих цін на масло. Кооперативам платив за:

1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. сиру	2·40 „

Тенденція на масло, молоко і яйця зниткова; на сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що 12. червня ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята за 1 кг.		1·10 зол.
Кури „	І кляса	0·80 „
„ „	ІІ „	0·60 „

Тенденція зниткова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОПОВІСТКИ

В Гімназії СС. Василіянок у Львові (при вул. Длуґоша ч. 17) вступні іспити до І-ої кл. відбудуться тільки дня 15. червня точно в годині 10. рано (письменні) і 16. червня в год. 9 рано (устні); до вищих кляс в днях 15.—18. червня. **Управа.** 1704 3—3

Звичайні Загальні Збори кооп. „Власна Хата" будівельна і помешканева кооп. з огр. пор. у Львові відбудуться дня 1. липня 1934 р. в год. 10 рано в домі п. Мороза Івана при вул. Генінга ч. 20. І. пов. з таким порядком нарад: 1. Відкриття зборів і вибір Президії, 2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 3. Принятя промеси Банку Господарства Краєвого. 4. Звіт Дирекції і Надз. Ради з діяльности за 1933 р. 5. Відчитання звіту з ревізії переведеної від РСУК. 6. Звіт Ревізійної Комісії з переведеної контролі, та внески на затвердження рахунків і білянсу за р. 1933 та уділення абсолюторії Дирекції і Надз. Раді. 7. Перевибір Надзірної Ради. 8. Вибір Ревізійної Комісії. 9. Внески і запити. **Надзірна Рада.** 1713

Надзвичайні Загальні Збори Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові відбудуться дня 27. червня 1934 р. в год. 17 у салях Бібліотеки Товариства з таким порядком: Затягнення гіпотечної позички. Окремих запрошень не висилається. До важности рішень вимагана приявність щонайменше 30 членів (§. 36. статуту НТШ). **Д-р В. Левицький**, голова. **Д-р Р. Цегельський**, секретар.

На Рідну Школу зложили ВП. Т-во „Львівський Боян" і „Музичне Товариство ім. Миколи Лисенка" 25 зол., Др. Михайло і Олена Волошин 10 зол. і Степан Залеський, Львів 5 зол. замісць квітів на домовину бл. п. Ірини Рожанковської; Союз Українок в Підгайцях 15 зол. з нагоди прощання п. Директорової Малисової; Управа ліежської і серенської громади в Бельгії 10 зол. замісць вінка на могилу бл. п. Македона. — Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа Р. Ш. 1718

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10